

Þennan langa drátt á uppsögn dómsins verður yfir-
dómurinn að vita, þótt ekki þyki full ástæða til ex
officio að láta hlutaðeigandi dómara sæta sektum fyrir
dráttinn.

því dæmist rjett vera:

Hinn áfrýjaði dómur skal vera óraskaður.
Áfrýjandi Otto Tulinius greiði stefnda C. Trolle,
f. h. váttryggingarhlutafjeldagsins Mannheimer 60
kr. í málskostnað fyrir yfirdómi.

Dómi þessum skal fullnægja áður 8 vikur
sjeu liðnar frá lögbirtingu hans að viðlagðri
laga-aðför.

Mánudaginn 27. janúar 1919.

Nr 30/1919:

Gísli Sveinsson fyrir hönd

C. A. Kruise

gegn

Jóni Laxdal.

D ó m u r :

Mál þetta höfðaði yfirjettarmálaflutningsmaður
Gísli Sveinsson f. h. C. A. Kruise skipstjóra á segl-
skipinu „Ellen“ frá Svendborg fyrir sjórjetti Reykja-
víkur gegn G. Copland kaupmanni til þess að fá

hann dæmdan til að geiða sjer vangreitt farmgjald 4640 kr. ásamt 6% ársvöxtum frá 26. sept, 1917 og málskostnað eftir mati rjettarins. Í stað G. Coplands, er upprunalega var stefnt, gekk Jón Laxdal kaupmaður, er fengið hafði farmsamninginn framseldan, inn í málið; krafðist hann þess að verða algjörlega sýknaður af kröfum stefnanda, en jafnframt höfðaði hann gagnsök á hendur stefnanda, Gísla Sveinssyni og krafðist þess að hann fyrir hönd C. A. Kruise sem umboðsmanns eiganda skipsins Ellen, yrði dæmdur til að greiða sér betur eftir mati óvilhallra manna fyrir það tjón, er hann, Laxdal, hefði beðið við það að nefnt skip hafi aðeins rúmað 98 smálestir af þurkuðum saltfiski í stað 125 smálesta og til að endurgreiða sér 300 kr. aukabiðdagagjald, er hann hafði greitt skipstjóranum án þess að honum hefði borið það gjald, hvorttveggja með 5% ársvöxtum frá gagnstefnudegi 30. okt. 1917 til greiðsludags. Auk þess krafðist hann að honum yrði dæmdur sjóveðréttur í skipinu fyrir þessum kröfum og loks krafðist hann málskostnaðar bæði í aðalsök og gagnsök.

Málum þessum lauk svo með dómi sjóréttarins uppkveðnum 11. maí f. á., að málsaðilar voru sýknaðir hvor af annars kröfum í málinu og var málskostnaður látinn falla niður.

Þessum dómi hefur Gísli Sveinsson f. h. C. A. Kruise skotið til yfirdómsins með stefnu dags. 26. júní f. á., og gerir hann hjer fyrir rjettinum allar hinar sömu kröfur og fyrir sjórjettinum; svo krefst hann málskostnaðar fyrir undirrjetti og yfirdómi eft-

ir mati rjettarins. Sefndi Jón Laxdal hefir frá sinni hálfu gagnáfrýjað málinu með stefnu dags. 19. okt. f. á., krefst hann þess í aðalsökinni að verða sýknaður af öllum kröfum aðaláfrýjanda og í gagnsökinni gerir hann sömu kröfur og fyrir undirrjetti; svo krefst hann málskostnaðar í gagnsökinni fyrir báðum rjettum eftir mati yfirdómsins.

Tildrög máls þessa eru þau, að hinn 10. ág. 1917 undirrituðu þeir G. Copland kaupmaður hjer í bænum og Gunnar Egilson skipamiðlari fyrir hönd C. A. Kruise skipstjóra á nefndu skipi »Ellen« í umboði eiganda þess farmsamning á ensku þess efnis, að skipið skyldi flytja til Spánar »a full cargo of dried salted fish« fyrir 160 kr. smálestina, og er ágreiningurinn milli málsaðila um skilning á þessum orðum farmsamningsins. Aðaláfrýjandi heldur því fram, að í hinum tilvitnuðu orðum liggja það, að farmflytjandi eigi rjett á að heimta í skipið fullfermi þess af lausum fiski eða farmgjald fyrir slíkt fullfermi. Þess vegna hafi skipstjórinn, er hann kom hingað til Reykjavíkur í September 1917 og hafi fengið að vita að pakkaðan fisk ætti að senda með skipinu, látið í ljósi að með því að pakkaður fiskur rúmaðist ver en laus fiskur, mundi hann ekki fá fullfermi, og hafi þá farmsendandi ábyrgst honum fullfermi þótt pakkaður fiskur væri tekinn. — Nú hafi sú raun orðið á, að skipið hafi ekki tekið nema 98 smálestir af þökkuduðum fiski, en af lausum fiski taki það nálega 127 smálestir, þaræð D. V. skipsins sje 129,7 smálestir; hafi skipstjórinn þá krafið farmsendanda um mismuninn

eða farmgjald fyrir 29 smálestir fram yfir það, sem skipið tók, og er farmsendandi neitaði þeirri kröfu, neitaði skipstjórinn að undirskrifa hleðsluskirteini at-
hugasemdalaust, og hóf mótmæli fyrir notarius út af þessu, en fyrir notarialrjettinum varð það að sam-
komulagi að farmsendandi lagði 3000 kr. til geymslu hjá notarius til tryggingar kröfu þeirri, er skipstjóri kynni að eiga á hendur honum.

Stefndi Jón Laxdal heldur því hins vegar fram, að hann hafi haft rjett til að ákveða hvort hann sendi fiskinn lausan eða í pökkum, og þessari stað-
hæfing sinni til sönnunar hefir hann lagt fram vott-
orð frá Verslunarráði Íslands, dags. 22 sept. 1917, þar sem því er lýst yfir, að sje ekki sjerstaklega tek-
ið fram í skipsleigusamningi, hvort fiskur eigi að vera í pökkum eða laus, þá sje það orðin föst venja hjer, að það sje alveg á valdi leigutaka hvort hann hleður lausum eða pökkuðum fiski.

Áfrýjandi mótmælir vottorði þessu sem röngu. Heldur hann því fram, að þegar ræða sje um farm-
samning með seglskipi til Spánar, og samið sje um fullfermi af fullverkuðum saltfiski sje það þvert á móti rjettarvenja að hlutaðeigandi farmflytjandi eigi rjett á að heimta fullfermi af lausum fiski eða farm-
gjald fyrir slíkt fullfermi, en eigi farmsendandi að komast af með að hlaða skipið með fiski í umbúð-
um, verði það að vera sjerstaklega tekið fram í farmsamningnum. Þessu til sönnunar hefir hann leitt tvo skipamiðlara hjer í bænnum svo og útgerðarstjóra Eimskipafjelags Íslands sem vitni í málinu, og hafa

þeir staðfest þessa staðhæfingu hans með framburði sínum. Auk þess hefir hann lagt fram vottorð frá 7 erlendum skipstjórum á seglskipum, sem taka það fram, »at det maa anses som fastslaaet Kutume«, að skilja bæri hin umræddu orð í farmsamningnum eins og aðaláfrýjandi heldur fram, og hafa þrír þeirra staðfest vottorð sín sem vitni í málinu.

Þar sem hin umræddu vottorð og vitnisburðir þannig eru hverjir gagnstæðir öðrum, verður það eigi álitid sannad í málinu að komin sje hjer á nein föst venja um það, hvernig skilja beri hin umræddu orð í farmsamningnum. Þegar nú litið er á orðin sjálf, virðist skilningur áfrýjanda eðlilegri en skilningur stefnda. Þau segja ekkert um að fiskurinn eigi að vera í umbúðum, og þar sem það er vanalegt að senda verkaðan saltfisk staflaðan lausan í seglskipum til Spánar, virðist skipstjórinn hafa haft rjett til að skilja svo ákvæði farmsamningsins að um lausan fisk væri að ræða, en þá virðist hann hafa haft rjett til þess að setja það skilyrði fyrir því að taka pakkadan fisk til flutnings, að honum væri bætt það upp í farmgjaldinu sem fiskur í pökkum rúmast ver í skipi en laus fiskur.

Þá heldur stefndi því fram, að þótt skilningur áfrýjanda á umræddu ákvæði farmsamningsins væri rjettur, þá væri krafa áfrýjanda um uppbót á farmgjaldinu engu að síður órjettmæt, sökum þess að skipstjórinn hafi athugasemdalaust tekið á móti fiskinum í pökkum, og fyrst þegar hann hafi verið búinn að hlaða skipið af pökkuðum fiski, hafi hann far-

ið að gera athugasemdir út af því að hann hafi ekki fengið lausan fisk, en með því þannig að taka fyrirvaralaust við pökkudum fiski hafi hann fyrirgert þeim rjetti, er hann eða eigandi skipsins annars kynni að hafa haft. Það er að visu svo, að áfrýjandi hefir eigi sannað, að stefndi hafi lofað að greiða uppbót á farmgjaldinu eða að skipstjórinn hafi mótmælt að taka á móti fiskinum í pökkum nema hann fengi uppbót á farmgjaldinu, en með því að stefndi hefir ekki haldið því fram, að hann myndi hafa fermt skipið með lausum fiski, ef skipstjórinn hefði krafist þess í byrjun, virðist ekki næg ástæða til þess að taka þessa sýknuástæðu til greina.

Áfrýjandi heldur því fram, að skip sitt Ellen mundi hafa tekið 29 smálestum meira af lausum fiski en pökkudum, og er því krafa hans um uppbót á farmgjaldinu $29 \times 160 \text{ kr} = 4640 \text{ kr}$. — Þessa kröfu telur stefndi altof háa, með því að pakkaður fiskur taki ekki meira en 8—10% meira rúm en laus fiskur. Upplýsingar hafa komið fram í máliuu um það, að fiskur í pökkum taki hjer um bil 15% meira rúm en laus fiskur, og kemur þetta heim við það, að skipstjórinn á Ellen hefir sjálfur í brjefi dags. 22. sept. 1917 til G. Coplands er upphaflega var steint í málinu, tekið það fram, að fullfermi skipsins af lausum fiski sje 127 tonn $\div 10\%$ eða rúmar 114 smálestir. Samkvæmt þessum upplýsingum virðist mega gera ráð fyrir að skipið hefði tekið 15 smálestum meira af lausum fiski en pökkudum, og ber þá stefnda að greiða áfrýjanda í uppbót á flutningsgjaldinu 15×160

= 2400 kr. með 6% ársvöxtum frá stefnudegi 10. okt. 1917 til greiðsludags.

Að því er til gagnsakarinnar kemur, þá hefir gagnáfrýjanda ekki tekist að sanna að skipstjórinn á Ellen eða annar í umboði hans hafi ábyrgst gagnáfrýjanda að skipið tæki 125 smálestir af pökkuðum fiski eða meiri farm en það tók, og verður því skaðabótakrafa gagnáfrýjanda ekki tekin til greina.

Að því er snertir kröfu gagnáfrýjanda um endurgreiðslu af hálfu aðaláfrýjanda á 300 kr., sem honum hafa verið greiddar í biðdagabætur, þá hefir gagnáfrýjandi gegn neitun mótpartsins ekki fært neinar sönnur á það, aðgreiðslan hafi verið ófyrirsynju eða skilorðsbundin, og verður þá einnig að sýkna aðaláfrýjanda af þeirri kröfu.

Eftir atvikum þykir rjett að málskostnaður falli niður bæði í aðalsök og gagnsök fyrir undirrjetti og yfirdómi.

Það athugast að mál þetta var lagt í dóm í undirrjetti hinn 9. marz f. á., en dómur var ekki kveðinn upp fyrri en 11. maí s. á., en fyrir þessum drætti á uppsögn dómsins eru færðar fullnægjandi ástæður.

Því dæmist rjett vera:

Stefndi Jón Laxdal greiði aðaláfrýjanda Gísla Sveinssyni f. h. C. A. Kruuse 2400 kr. með 6% ársvöxtum frá 10. okt. 1917 til greiðsludags. Að öðru leyti eiga málsaðilar að vera sýknir hvor af annars

kröfum í máli þessu, Málskostnaður fellur niður bæði í aðalsök og gagnsök fyrir báðum rjettum.

Dómi þessum ber að fullnægja áður 8 vikur sjeu liðnar frá lögbirtingu hans að viðlagðri laga-aðför.

Mánudaginn 27. janúar 1919.

Nr. 24/1918:

Valdemar Árnason
gegn
Árna Böðvarssyni.

D ó m u r:

Þess skal fyrirfram getið, að fyrir sjódominum var lagt fram sem rjettarskjal nr. 24 viðskiptabók eins af hásetum á bátnum Viola, en að þetta rjettarskjal, sem átti að fylgja dómsgjörðunum in originali, hefir ekki verið lagt fram í yfirdómi, og og er talið glatað. Þar sem stefndi hefir ekki krafist frávisunar á málinu af þessum sökum og áfrýjandi hefir fallið frá mótmælum sínum, er bygðust á þessu rjettarskjali, þykir ekki ástæða til að vísa málinu frá dómi ex officio.

Mál þetta höfðaði fyrir sjódomi Reykjavíkur Valdemar Árnason sjómaður gegn Árna Böðvarssyni útgerðarmanni og eiganda mótorbátsins »Viola«. Gekk bátur þessi til sildveiða sumarið 1916, og var Valdemar háseti á honum um sildveiðitímann. Um kaup hans og 11 annara háseta á bátnum var svo